

Anders kijken

Hans Schuurman

Het leven is prachtig en over twaalf jaar word ik tachtig. Dat maakt me niet erg blij. Het laatste althans. Daar tegenover staat, dat er een lang en boeiend natuurleven achter me ligt. Ook nu nog gaat dat elke dag onverminderd door. Ik heb Thijse nog gekend. Hij mij niet. Wel sprak hij me toen ik als kind naar een vogel in een struik stond te kijken als volgt toe: "Waar kijk je naar jongmens? Die vogel? Dat is een Fitisje." Jaren later herkende ik de man aan zijn grote snor, van een foto in een tijdschrift, als de beroemde natuurpionier Jac. P.

Terugkijkend heb ik voor het eerst Putters, een adulte en vier juvenielen, waargenomen langs de Delft, waar nu de Westelijke Randweg loopt. Die kwamen vroeger in het westen des lands niet voor. Ik heb ze op Zondag 17 September 1944 in mijn logboek bijgeschreven. Zoiets kun je nu nauwelijks voorstellen, maar hoe lang is het dat we hier in de regio Goudvinken en Zwarte Spechten tegenkomen nu helemaal?

We worden nu verward met een Stepekievit en Zwarte Ooievaars. Fantastisch! Op 2 Januari 1943 zag ik echter rondom Haarlem circa 250 Bonte Kraaien en Roeken. De laatste afkomstig van de kolonie op het Bolwerk, waarvan de nesten kort na de oorlog op last van de gemeente met jongen en al uit de bomen werden geschoten. "Dat waren nog eens tijden!" Daarvoor zag je in en om Haarlem meer Roeken dan Zwarte Kraaien. Gedurende een deel van WOII waren de polders rondom Haarlem door de bezetters onder water gezet. Zo ook de Hekslootpolder. Daar wemelde het toen meteen van de Zwarte Sterns. Toen het gebied later weer droog viel, keerden de Kemphanen er hetzelfde jaar alweer terug op de oude baltsplaats, die volgens de overlevering daar al tweehonderd jaar bestond. Een jaar of tien later verlaagde men het waterpeil en was het toernooiveld in een keer voor goed verloren.

Verreijkers waren in die tijd schaars en zeker niet voor tieners bereikbaar. Dat maakte wellicht, dat de natuur in zijn totaliteit je meer aansprak. Vaak valt mij tegenwoordig op hoe eenzijdig velen met de natuur bezig zijn. Ze kennen allerlei vogelsoorten perfect, maar als een algemene vlindersoort langs vliegt laten ze verstek gaan. Dat vind ik wat triest, want ook op dat

vlak valt er zoveel te genieten. Op de DB-Vogellijn meldt men tegenwoordig wat bijzondere vlindersoorten. Bijvoorbeeld Rouwmantel- en distelvlinderinvasies in voorgaande jaren en Oranje Luzernevlinders in deze vlinderarme zomer. Dat betreft echter altijd extremen. Hartstikke leuk, maar er valt dagelijks zoveel meer te zien en te genieten. Trekbewegingen van Atalanta's op weg naar Noord-Afrika om te overwinteren om maar iets te noemen.

Nu ik toch bezig ben met oude koeien uit de sloot vissen, nog een paar oude waarnemingen. In de lange warme zomer van 1947 vlogen er voor 't eerst en 't laatst bij mijn weten in de regio een drietal Koninginnepages boven een luzerneklaverveld bij Buitenhuizen. In hetzelfde jaar zag ik daar ook een Oranje Luzernevlinder en er waren in juni Bijeneters te bewonderen rondom de Zanderijvaart. Het jaar daarop beleefden we een coloradokeverinvasie vanuit Frankrijk. De kevers spoelden massaal aan langs het strand. Scholieren werden ingeschakeld om de voor aardappels schadelijke insecten te verzamelen en deze ad een cent per stuk ter vernietiging in te leveren. Ik deed daar niet aan mee, omdat ik ze te mooi en te bijzonder vond, ondanks dat ze hele aardappeloogsten verwoestten. Het was een soort maatregel als nu voor de Muskusrat. Als ik er ooit een zie, zal ik hem niet melden.

In de tachtiger jaren was er een invasie van Wolhandkrabben. De vijver in 't Noordersportpark zat er vol mee. Als larven waren ze er uit zee via de binnenwateren verzeild geraakt. Nu ze volwassen waren moesten ze voor de voortplanting naar zee terug. 's Avonds kwamen ze daarvoor het water uit. Dan hoorde je ze rondlopen. Om niet te verdrogen laten ze op land namelijk water onder hun pantser circuleren. Dat geeft een pruttelend geluid door de lucht waarmee ze het vocht rondpompen. Op een stenen terras lagen overal brokstukken van pantsers. Ik dacht dat een hond hier had huisgehouden. Tot daar opeens een ongekend dikke Egel op 't toneel verscheen. Omzichtig benaderde deze een krab van achteren om hem met een fikse beet uit te schakelen en hem vrolijk knorrend leeg te slurpen.

Ik vertel dit alles om degenen, die dat nog niet zijn, wakker te schudden. Er is zoveel meer om van te smullen in de natuur, dan daarin rond te lopen met de gedachte: "Op naar de 450. Heb ik die al gehad?" De natuur bestaat uit meer dan vogels alleen! Vooral het gedrag van dieren is boeiend. Een Zwarte Ooievaar of Steppekieveit is dat ook en geeft een kick aan vrijwel iedereen. Hoewel je dat van de Steppekieveit nauwelijks kunt zeggen, die vond ik maar een dooie diender. Gelukkig konden we hem wel van een vogel in zomerkleed naar winterkleed zien veranderen.

Voor de rest veel plezier in de natuur. Ieder op zijn eigen manier!